

กายคตาสติภาวนาปาฐะ (แปล)

พิมพ์เป็นอนุสรณ์

โดยเสด็จพระราชกุศล

การพระราชทานเพลิงพระศพ

พระนางเธอ พระองค์เจ้าดกภัยมณีลาวัน

ณ สุสานหลวง วัดเทพศิรินทราวาส

๓๑ ตุลาคม ๒๕๐๕

อส
๑๖๑๕

พลอากาศเอก หะริน หงสกุล มอบให้ห้องสมุดรัฐสภา

อารัมภบท

กายคตาดิ ดิความระดังไปในกาย เป็นกรรม
ที่อยู่ใด ๆ ไม่ดิซึ่งเกินไป ทั้งเด็ก ทั้งผู้ใหญ่ ก็พอจะ
พิจารณาเห็นได้ว่าเป็นของไม่สะอาด น่าเกลียดน่ากลัวน่า
เบื่อหน่าย เพราะเป็นรูปธรรมที่แสดงลักษณะเปิดเผย
ความจริงให้เห็นอยู่ จึงต้องล้างถูฟอกให้สะอาด ต้องถ่าย
ของโสโครกก่อให้ทุกข์เกิดออก เติมอาหารเข้าไปแทน
ต้องบำรุงรักษาคด้วยปัจจัยหลายอย่าง จนหาเวลาว่างได้
ยาก ต้องลำบากเจ็บไขเพราะมีกายนี้ ต้องแก่ ต้องตาย
หรือบางคนต้องถูกระทม ถูกประหารทรมาน ก็เพราะมี
กายนี้ ท่านจึงเปรียบกายนี้ว่าเป็นถ่านเตาไฟ หรือเปรียบ
เหมือนเชียงที่ของดับนั้น ที่ต้องพลอยถูดับเล่มจนเห็น
เกรียน ผู้ไม่มองข้ามไป เป็นผู้มั่งคั่งดิไปในกายเนื่อง
นิคัย ย่อมเป็นผู้รู้ตามเป็นจริงที่กายเป็นอย่างไร ไม่หลง
มัวเมารักใคร่ กายคน และคนอื่นเกินกว่าเหตุ รู้เท่าทัน
กิเลส และสิ่งแวดล้อมที่เนื่องด้วยกาย สามารถทำชีวิต

ให้สะดวกเยือกเย็นเป็นสุข และเป็นประโยชน์อย่างยิ่งใหญ่
ไพศาล

การพระราชทานเพลิงพระศพ พระนางเชอ พระองค์
เจ้าดัชมัยดาวัน ครองนี้ ในฐานะที่พระองค์ท่านทรงมี
ความดีมีพระคุณอันยิ่งใหญ่ ด้วยสมเด็จพระเจ้าผู้ทรง
เจ้าฟ้ากรมหลวงพิทักษ์มนตรี ผู้ทรงสถาปนาปฏิสังขรณ์
พระอารามนี้เป็นประการหนึ่ง ส่วนอีกประการหนึ่งนั้น
พระคุณประการของพระองค์ที่ทรงพระเมตตาแก่อาณาประชาราษฎร์
ยังเตือนให้ระลึกถึงพระองค์ท่านอยู่ จึงตกลงให้พิมพ์หนังสือ
ถวายคทาตั้งนี้ เป็นธรรมเนียมการโดยเสด็จพระราช
กุศล อุทิศส่วนกุศลไปถวายแด่ พระนางเชอ พระองค์เจ้า
ดัชมัยดาวัน ผู้เสด็จจากโลกนี้ไปตามสมควรแก่พระคติ
วิสัยในวาระปรายภพนี้ด้วย เทอญ.

พระมหาวิมลวงศาจารย์

(พระมหาวิมลวงศาจารย์)

วัดดัชมัยดาวัน

๓๐ ตุลาคม ๒๕๐๔

กายคตาสติภาวนาปาฐะแปล

พระมหารัชมังคลาจารย์ นิตฺฺเทศกเถระ

เจ้าอาวาสวัดสัมพันธวงศ์ พระนคร

กาชคตาสติภาวนาปาฐะ

อัย โข เม กาโย ภายของเรานี้แดง, อุทฺธัม ปาทคตา
ข้างบนแต่ผ้าเท้าขึ้นไป, อโห เกสมคฺคกั ข้างล่างแต่
ปลายผมลงมา, ตจฺปริญฺโต มีหนังหุ้มอยู่โดยรอบ, ปุโร
นนานุปฺปการสุส อสุจิโน เต็มด้วยของไม่สะอาดมีประการ
ต่าง ๆ. อคฺคิ อิมสฺมิ กาเย มีอยู่ในกายนี้. เกสา
ผมทั้งห้อย, โลมา ขนทั้งห้อย, นขา เล็บทั้งห้อย,
ทนต์ ฟันทั้งห้อย, ตโจ หนัง. มัสฺส เนื่อ, นหารู
เอ็นทั้งห้อย, อญฺฐิ กระดูกทั้งห้อย, อญฺฐิมินฺชฺ ยื่อ
ในกระดูก, วกฺกิ ปอด.* หทัย หัวใจ, ยกนํ คับ,
กิโลมกํ พังผืด, ปิฬกํ ไต, ปปฺผาสฺ ม้าม.† อนุตฺ
ไธใหญ่, อนุตฺตณฺ ใต้ทบ, อุทฺธิยํ อาหารใหม่, กรีสํ
อาหารเก่า. ปิตฺติ นํคํ, เสมุทฺติ น้ำเสลด, ปุพฺพโ
น้ำเหลือง, โลหิตํ น้ำเลือด, เสโท น้ำเหงื่อ, เมโท

๑-๒ แปลตามแบบของสมเด็จพระมหาสมณเจ้ากรมพระยา-
วชิรญาณวโรรสฯ แต่ของเก่าแปล วกฺกิ ม้าม ปปฺผาสฺ ปอดฯ

น้ำมันข้น. อสุสุ น้ำตา, วสา น้ำมันเหลว, เขโพ น้ำตาย,
 สิงขณานิภา น้ำมูก, ลลิกา มันไขข้อ, มุตตัม น้ำมูตร.
 มุตตัม น้ำมูตร, ลลิกา มันไขข้อ, สิงขณานิภา น้ำมูก, เขโพ
 น้ำตาย, วสา น้ำมันเหลว. อสุสุ น้ำตา, เมโท น้ำมันข้น,
 เสโท น้ำเหลือง, โลหิตัม น้ำเลือด, ปุพฺโพ น้ำเหลือง,
 เสมุหํ น้ำสดชื่น, ปิตตัม น้ำดี. กรีสํ อาหารเก่า, อหฺริยํ
 อาหารใหม่, อนฺตคฺคณํ ใต้ทบ, อนฺตํ ใต้ใหญ่. ปปฺปสาสํ^๒
 ม้าม, ปิหํ ไต, กิโลมกํ พังผืด, ยกนํ ตับ, หทยํ
 หัวใจ. วฏฺกํ ปอด, อญฺฐิมิณฺขํ เยื่อในกระดูก, อญฺฐิ
 กระดูกทั้งหลาย, นหารู เอ็นทั้งหลาย, มิสํ เนื้อ. ตโจ
 หนัง, ทนฺตา ฟันทั้งหลาย, นขา เล็บทั้งหลาย, โลมา
 ขนทั้งหลาย, เกสา ผมทั้งหลาย. อตฺถิ อิมสฺมิ กาเบ
 มีอยู่ในกายนี้, เกสา ผมทั้งหลาย, โลมา ขนทั้งหลาย,
 นขา เล็บทั้งหลาย, ทนฺตา ฟันทั้งหลาย, ตโจ หนัง.
 มิสํ เนื้อ, นหารู เอ็นทั้งหลาย, อญฺฐิ กระดูกทั้งหลาย,
 อญฺฐิมิณฺขํ เยื่อในกระดูก, วฏฺกํ ปอด. หทยํ หัวใจ,
 ยกนํ ตับ, กิโลมกํ พังผืด, ปิหํ ไต, ปปฺปสาสํ^๒ ม้าม.

อนุตม์ ได้ใหญ่, อนุตคุณิ ได้ทบ, อุทริย์ อาหารใหม่
 กรีส อาหารเก่า, ปิตุติ น้ำดี, เสมหิ น้ำเสลด, ปุพฺโพ
 น้ำเหลือง, โลหิตํ น้ำเลือด, เสโท น้ำเหงื่อ, เมโท
 น้ำมันข้น. อสุสุ น้ำตา, วสา น้ำมันเหลว, เขโพ
 น้ำลาย, สิงฺฆาณิกา น้ำมูก, ลลิกา มันไขข้อ, มุคฺติ
 น้ำมูตร. เอวมยํ เม กาโย ภายของเรา^๕เป็นอย่างนี้ อุทฺธึ
 ปาทตลา^๕ เบื้องบนแต่ผ้าเท้าขึ้นไป, อโธ เกสมตุถกา
 ข้างล่างแต่ปลายผมลงมา, ตจฺปริญฺโต มีหนังหุ้มอยู่โดย
 รอบ, ปุโร นานปฺปการสฺส อสุจิโนติ เต็มด้วยของไม่
 ดียาควมีประการต่างๆ ดังนี้แล ฯ.

สุปฺปพฺพุทฺธํ ปพฺพุตฺตนิ สทา โกตมสาวกา
 เยสํ ทิवा จ รตฺโต จ นิจฺจํ กายคตา สติ.

สติของชนเหล่าใด ไปแล้วในกายทั้งกลางวันทั้งกลาง-
 คืนเป็นนิตย์ ชนเหล่านั้น ชื่อเป็นสาวกของพระโคตม ตื่น
 อยู่คั่นคั่นแล้วในกาลทุกเมื่อ.

ขໍ หิ กิจจํ คตปวิทํ อกิจจํ ปน กรียติ
 อุณฺณพานํ ปมตฺตานํ เตสํ วทฺตุนฺติ อาสว.

ก็ถึงโคที่ควรทำ ถึงนั้นชนเหล่าใดทอดทิ้งเสียแล้ว
 แต่สิ่งที่ไม่ควรทำ ไปทำเข้า อาตมะทั้งหลาย ย่อมเจริญ
 แก่ชนเหล่านั้น ซึ่งเป็นผู้มานะตั้งมั่นอภัยนุชกันแล้ว (ผู้
 เจ้ามานะ) ผู้ประมาทแล้ว

เขสฺสญฺ สุสมารทฺธา นิจุจํ กายคตา สติ
 อกิจจํ เต น เสวนฺติ กิจฺเจ สาตฺตจฺการิโน.

ส่วนว่าสติไปแล้วในกายอันชน เหล่าใด บรรลุดีแล้ว
 เป็นนิตย ชนเหล่านั้นหมั่นกระทำในกิจที่ควรทำ ไม่ต้อง
 เสพกิจที่ไม่ควรทำ

สคานํ สมฺบุชานานํ อตุถิ กฺขณฺนฺติ อาสว.

อาตมะทั้งหลายของชนเหล่านั้น ซึ่งเป็นผู้มีสติ
 มีสัมปชัญญะย่อมถึงความสิ้นไป.

คาถาจตุเทียนชัยทฤวิธิการ

พุทฺโธ สัพพัญญุตญาณโน	ธมฺโม โลกุตตโร วโร
สงฺโฆ มกฺกผลฉฺฉาสุ จ	อิจฺเจตํ รตนตฺตยํ
เอตสฺส อานุกาเวน	สัพพทฺถุขา อุตฺตมา
อนุตฺตรายา จ นสฺสนฺตุ	สัพพโสคติ ภวนฺตุ เต

(โว, เม, โน,)

พระพุทธเจ้าผู้มีพระเดชพระคุณญาณ ๑ พระโลกุตตร-
ธรรมอันประเสริฐ ๑ พระสงฆ์ผู้ดำรงอยู่ในอริยมรรคและ
อริยมผล ๑ ^{๕๔}นี้ชื่อว่าพระรัตนตรัย ด้วยอานุภาพ แห่งพระ-
รัตนตรัยนี้ ^{๕๕}ขอสรรพทฤกซ์ อุตฺตมา และอันตราย ทั้งหลาย
จงอย่ามีแก่ท่าน ๆ (โว แก่ท่านทั้งหลาย เม แก่ข้าพเจ้า
โน แก่ข้าพเจ้าทั้งหลาย)

พิมพ์ที่ ร.พ. จำลองศิลป์ ๔๐ ถนนบำรุงเมือง พระนคร
นาขสฺสโร ธีรวิวัฒน์ ผู้พิมพ์ผู้โฆษณา ๒๕๐๔

หมดเวรหมดทุกข์ทั้ง	หมดกาย
หมดก่อกรรมคือตาย	แม่นยำ
เหลือแต่ชีวิตกระจาย	แจกเกลื่อน
ตายสงบพบสุขแพร่	พรากพันอลเวง
ชีวิตลักขมนี้หน้า	ขันน้ก
สูงเด่นเห็นประจักษ์	เจิดจ้า
ยามตกต่ำอุปโลกน์	ยับยั้ง
เดียวอยู่โดดเดี่ยวบ้า	โจษแจ้งทั่วเมือง
น้ำ หมดขันแข่งสู้	ทำไม
น้อย บ่มียศไย	ต่อสู้
แพ้ ชนะจะเป็นไร	นะเพื่อน
ไฟ โลกฉวกลี้	บ่พ่นวนสมอง

จาก พระนิพนธ์ พระนางเชอลักขมิตาวัณ

